

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **I. .H.** ,
obwinionego z art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych
po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2024 r. w Izbie Karnej,
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.),
kasacji wniesionej na niekorzyść obwinionego przez Prokuratora Generalnego
od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Chorzowie
z dnia 4 sierpnia 2023 r., sygn. akt VII W 143/23

**uchyla wyrok nakazowy w zaskarżonej części, tj. jego pkt 1 w
zakresie orzeczenia o karze grzywny i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu w Chorzowie do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chorzowie, wyrokiem nakazowym z dnia 4 sierpnia 2023 r., sygn. akt VII W 143/23, uznał I.H. za winnego tego, że w dniach 21 i 27 lutego 2023 r. udaremnił przeprowadzenie kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie nie stawiając się na wyznaczone terminy oraz nie składając jakichkolwiek

wyjaśnień, czym wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i za to na podstawie tego przepisu w zw. z art. 24 § 1 i 3 k.w. wymierzył mu karę „1500 (pięćset) złotych” grzywny (*pkt 1*), a także orzekł koszty sądowe (*pkt 2*) (*k. 37 akt sprawy o sygn. VII W 143/23*).

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 6 stycznia 2024 r., wobec niezaskarżenia go przez strony postępowania (*k. 37 akt sprawy o sygn. VII W 143/23*).

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść obwinionego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył go w zakresie rozstrzygnięcia o karze i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.w., polegające na orzeczeniu - za popełnione w dniach 21 i 27 lutego 2023 r. wykroczenie z art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - kary grzywny w wysokości „1500 (pięćset) złotych”, czyli w sposób, który z racji rozbieżności zapisu słownego i cyfrowego uniemożliwia wykonanie wyroku nakazowego, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, przewidzianą w dyspozycji art. 104 § 1 pkt 5 k.p.w.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku nakazowego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Chorzowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie oraz uwzględnienie przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.).

Trafnie wskazuje Autor kasacji, że w układzie procesowym sprawy doszło do zmaterializowania się bezwzględnej podstawy odwoławczej, o której mowa w przepisie art. 104 § 1 pkt 5 k.p.w., tj. do sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie.

Już na pierwszy rzut oka widoczne jest uchybienie wskazane w zarzucie *petitum* kasacji. Sąd Rejonowy w Chorzowie w pkt. 1 wyroku nakazowego orzekając wobec obwinionego karę grzywny, posługując się zapisem cyfrowym i słownym, wadliwie, bo odmiennie w każdym z nich określił wysokość kwotową grzywny. W

zapisie cyfrowym wskazał, iż jej wysokość wynosi 1500 złotych, zaś w zapisie słownym określił ją na kwotę pięćset złotych. W tej sytuacji niewątpliwie zaistniała rozbieżność co do rzeczywistej wysokości orzeczonej kary grzywny. Tego rodzaju sytuacja wprost wskazuje na naruszenie przez sąd pierwszej instancji art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.w. w stopniu przesądzającym o wystąpieniu wskazanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że przez rozstrzygnięcie "co do kary", jak tego wymaga art. 82 § 2 pkt 2 k.p.s.w., a tym bardziej przez wymóg wskazania "wymiaru kary", jak żąda tego, stosowany w postępowaniu o wykroczenia odpowiednio (art. 94 § 1 k.p.s.w.) przepis art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k., należy rozumieć nie tylko wskazanie na określony rodzaj kary lub środka karnego, jaki sąd orzeka, ale także określenie rozmiaru orzeczonego środka reakcji karnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2010 r., sygn. akt V KK 301/09, LEX nr 577966; z dnia 28 października 2015 r., sygn. akt IV KK 189/15, LEX nr 1816599). Realizacja tego wymogu powinna się dokonywać poprzez sformułowanie rozstrzygnięcia o karze w sposób umożliwiający jej wykonanie. W szczególności, tak jak w niniejszym przypadku, rozbieżność w cyfrowym i słownym zapisie wymiaru kary nie tylko narusza wynikający z art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.w. obowiązek redagowania orzeczenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały, ale przede wszystkim odzwierciedla wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie. Zaznaczyć jednocześnie należy, że nie było w niniejszej sprawie możliwe uznanie, iż powyżej opisane uchybienie może podlegać usunięciu w drodze sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej, czyli w trybie art. 38 k.p.w. w zw. z art. 105 § 1 k.p.w., gdyż dotyczy elementu merytorycznej treści wyroku (orzeczenia co do kary). Sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego wykonanie, stanowi bezwzględną przyczynę jego uchylenia, wskazaną w art. 104 § 1 pkt 5 k.p.w., co musi skutkować uchYLENIEM zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2006 r., IV KK 17/06, OSNwSK 2006/1/386, LEX nr 293805).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że sprzeczność w treści rozstrzygnięcia o karze w wyroku nakazowym Sądu Rejonowego w Chorzowie, dotycząca wysokości orzeczonej grzywny - określonej

liczbowo na 1500, a słownie na pięćset złotych - jest nieusuwalna w trybie sprostowania oraz w procedurze przewidzianej w art. 13 § 1 k.k.w., dotyczy bowiem meritum orzeczenia. Sprzeczność ta dotyczy dyspozytywnej, merytorycznej części orzeczenia i wynika z niej niemożność jego wykonania, bowiem żadnego z zapisów nie da się wykluczyć i żaden nie może być uznany za mający pierwszeństwo. Zamieszczenie w treści wyroku dwóch odmiennych oznaczeń - cyfrowo i słownie - określających wysokość (rozmiar kary) powoduje w istocie niemożność ustalenia, w jakim faktycznie wymiarze karę orzeczono. Uchybienie takie powoduje wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie, co stanowi w konsekwencji bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, przewidzianą w dyspozycji art. 104 § 1 pkt 5 k.p.w.

W tej sytuacji nieodzowne stało się uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Chorzowie w zaskarżonej części (tj. jego pkt. 1 w zakresie orzeczenia o karze grzywny) z uwagi na zmaterializowanie się bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w przepisie art. 104 § 1 pkt 5 k.p.w. i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Rozpoznając ponownie sprawę w tym zakresie, Sąd ten będzie zobowiązany do prawidłowego sformułowania rozstrzygnięcia o karze, uważając by jego treść była jednoznaczna i nie budziła wątpliwości, uwzględniając przy tym dyrektywy wynikające z treści art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.w.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]